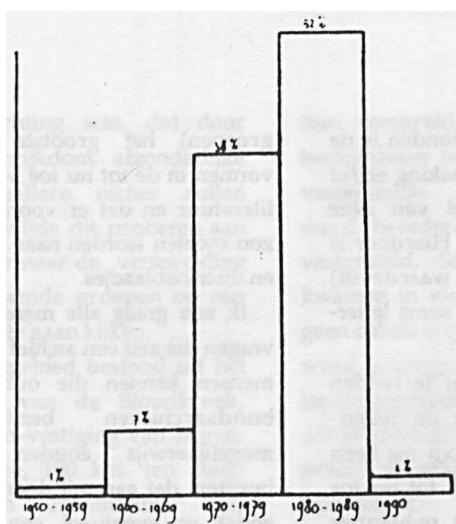

**DEMOGELIJKE INDICATOR- EN
MONITORWAARDE VAN LIBELLEN, MET
NAME IN LAAGVEENGEBIEDEN**

Op dit moment worden in Nederland met name vogels en planten gebruikt voor het vormgeven van het natuurbeheer. Mogelijk zouden insecten hierbij een aanvullende functie kunnen vervullen. De dagvlinders, de insectengroep waar op dit moment het meest over bekend is, worden hier al steeds meer voor gebruikt. Misschien dat libellen deze functie bij waterrijke gebieden zouden kunnen gaan vervullen. Zij vormen namelijk een vrij bekende groep insecten, zijn gemakkelijk waar te nemen en relatief eenvoudig op naam te brengen. Het zwervvermogen van libellen is enerzijds een nadeel voor

de indicatorstatus, daar ze als zwervers kunnen worden waargenomen op plaatsen waar ze zich niet voortplanten, anderzijds kan het ook een voordeel zijn: ze zijn in principe in staat om zich snel te vestigen op plaatsen die door verbetering weer geschikt voor hen zijn.

Zouden libellen gebruikt kunnen worden als indicator- en/of monitorsoorten? Tijdens mijn studie heb ik aangetoond dat libellen mogelijk bruikbaar zijn als indicator en op laaglandbeken in zuid-oost Brabant. Een aantal soorten viel in te delen in de groepen van het bij laaglandbeken gebruikte saprobiesysteem van Moller Pilot. In stilstaande wateren bestaat echter een dergelijk systeem voor waterorganismen niet. Daarom heb ik voor aanwijzingen over de mogelijke indicatorwaarde

van libellen in laagveengebieden gekozen voor een referentiegebied als uitgangspunt. Hiervoor is gekozen voor het Hol bij Kortenhoef. Dit kan op het moment beschouwd worden als het best bewaarde laagveengebied van de Utrechtse Vechtstreek.

Vele factoren kunnen vermoedelijk het voorkomen en de dichtheden van libellesoorten bepalen. Vispredatie is hiervan wellicht één van de belangrijkste, maar tegelijkertijd ook één van de moeilijkst te kwantificeren factoren. Wel concreet "meetbare" factoren als de waterkwaliteit en de ruimtelijke variatie lijken de lagere dichtheden in de Molenpolder en in de Uithof, als vergeleken met de situatie in het Hol, tenminste gedeeltelijk te kunnen verklaren.

Als kwaliteitsindicatoren zullen met name vrij zeldzame libellesoorten geschikt zijn. In laagveengebieden denk ik dan met name aan soorten als *Aeshna isosceles*, *Aeshna viridis*, *Libellula fulva* en *Leucorrhinia pectoralis*. Voor het monitoren van libellen zijn de laatste twee genoemde soorten vermoedelijk minder geschikt, omdat hun aantallen door andere factoren dan de kwaliteit van een gebied lijken te

fluctueren. Uit een studie in de jaren 1986 — 1989 in de Uithof blijken de aantallen libellen aldaar van jaar tot jaar duidelijk te verschillen. De oorzaken hiervan zijn nog niet achterhaald. Deze studie kan wel bijdragen tot het formuleren van randvoorwaarden voor het monitoren van libellen.

Marcel Wasscher, Minstraat 15bis,
3582 CA Utrecht